

УДК 330.341

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЯ

Маціканич Іванна Миколаївна, викладач каф. менеджменту та бізнесу ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
Харків, Україна

Анотація — На основі аналізу літературних джерел, виділено різноманітні підходи до розуміння терміну «інновація». Проведено аналіз та представлено основні аспекти поняття «інновація».

Ключові слова — інновація, організація, економіка праці, трудова діяльність.

У науковій літературі поняття «інновація» з'явилося на початку ХХ століття й означало проникнення деяких елементів однієї культури в іншу. В подальшому його взяли на озброєння представники не лише економічної галузі науки, а й багатьох інших. Вважається, що термін і поняття «інновації», як нової економічної категорії, ввів австрійський учений Йозеф Шумпетер (1883-1950 рр.). Під інновацією він розуміє «непостійні» проведення «нових комбінацій» у п'яти типових випадках змін [16]:

— впровадження нового товару, тобто товару, з яким споживачі ще не знайомі, або нового різновиду товару;

— впровадження нового методу виробництва, тобто методу, ще не випробуваного практично у сфері виробництва;

— відкриття нового ринку, тобто ринку, на якому певна сфера економічної діяльності країни раніше не була присутня, незалежно від того, існував до цього певний ринок чи його не було;

— оволодіння новим джерелом сировини або напівфабрикатів незалежно від того, існувало дане джерело чи тільки створене;

— проведення нової організації промисловості, наприклад завоювання позиції монополіста чи її втрата.

У даному визначенні присутній технічний, економічний та організаційний характер інновації. Предметом інновації, на думку Й. Шумпетера, можуть бути продукт, виробничий процес, організація, якщо всі вони є новими і вже використані на практиці.

Згідно Й. Шумпетеру, інновація є головним джерелом прибутку, а він є результатом впровадження новацій: без розвитку немає прибутку, без прибутку немає розвитку [11].

Сьогодні в економічній літературі можна натрапити на низку різнопланових варіантів визначень інновацій, які по суті є класичними. Для більш зручного аналізу визначень понять, автором їх зведено в таблицю 2 на базі світової та вітчизняної літератури (таблиця 1).

Аналіз літератури дозволяє спостерігати існування різноманітних підходів до розуміння терміну «інновації».

Необхідно погодитися з усіма авторами, які виділяють певні аспекти інновацій як продукту чи процесу технічного, технологічного, економічного, організаційно-управлінського, інформаційно-правового, маркетингового, культурного характеру, що забезпечує досягнення комерційного або соціального ефекту та розглядають працю в сучасних умовах через призму інноваційних процесів [5,6, 15].

Виходячи з даних аспектів, інновації варто розглядати як комплексний процес створення нових споживчих вартостей на основі досягнень науки і техніки, їх запровадження та використання з метою задоволення суспільних потреб. З урахуванням здобутків наукової думки, найбільш повним є визначення Коваля Л.А.

та Романчука С.А. Запропоноване визначення дає змогу не тільки поглибити уявлення про інновації з позицій економіки праці, а й зосередити увагу на ключовій ролі людської праці у забезпеченні інноваційних зрушень у розвитку суспільства. [4].

Таблиця 1

Визначення терміту «інновація»

Автор	Сутність поняття
Інновація як об'єкт	
Мединський В. Г. [7].	Інновація - об'єкт, впроваджений у виробництво в результаті проведеного наукового дослідження або зробленого відкриття, якісно відмінний від попереднього аналога.
Інновація як результат	
Закон "Про інноваційну діяльність" (ст. 1) [3]	Інновації - знову створені (застосовані) і (або) удосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно - технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, які істотно поліпшують структуру і якість виробництва й (або) соціальної сфери.
«Керівництво Осло» [10]	Інновація - кінцевий результат інноваційної діяльності, що одержав втілення у вигляді нового або удосконаленого продукту, впровадженого на ринку, нового або удосконаленого технологічного процесу, використовуваного в практичній діяльності, або в новому підході до соціальних послуг.
Фатхутдінов Р. А. [13]	Інновація - кінцевий результат впровадження нововведення з метою зміни об'єкта управління й одержання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного або іншого виду ефекту.
Інновація як процес	
Пригожин А. І. [9]	Інновація — це така цілеспрямована зміна, яка вносить у середовище впровадження (організацію, суспільство тощо) нові відносно стабільні елементи.
Твісс Б. [12]	Інновація - це процес, у якому винахід або нова ідея набувають економічний зміст.
Інновація як перетворення	
Хучек М. [14]	Інновація - проведення змін у техніці, технології, організації, екології, економіці, соціальному середовищі підприємства.
Волдачек Л.	Інновація - цільова зміна у

[1]	функціонуванні підприємства як системи (кількісне, якісне в будь-якій сфері діяльності підприємства).
Інновації як система	
Плаксін В. І. [8]	Інновація - це система, що виникла в процесі створення, використання та реалізації результатів наукових досліджень і розробок, спрямованих на вдосконалення технічних, організаційних, економічних, соціальних і правових відносин у галузі науки, виробництва, культури, освіти та інших сферах діяльності суспільства.
Інновація як інструмент	
Друкер П. [2]	Інновація - інструмент підприємництва, як дію, що надає ресурсам нові можливості придбання капіталу, відмічаючи, що це скоріш за все економічне та соціальне поняття, ніж технічне
Інновація як явище	
Коваль Л.А., Романчук С.А [4]	Інновації - це багатоаспектне явище, яке виступає як предмет і об'єкт особливої трудової діяльності людей, пов'язаної з творчістю, розробкою і запровадженням нововведень у різних сферах господарювання та соціального буття задля отримання певного ефекту від реалізації, використання або споживання продукту праці (послуг, товарів, технологій тощо)

Аналіз дозволяє зробити висновок, що інноваційність притаманна більшості видам трудової діяльності, вона є або може бути в різних процесах праці. У зв'язку з цим не можна погодитися з досить поширеною думкою, що об'єктом інноваційної праці є виключно створення інновацій, а саме розроблення нової техніки, технологій, видів продукції, і що інноваційна праця – це трудова діяльність, спрямована на створення технологій, товарів, послуг та інших споживчих властивостей.

Список використаної літератури

1. Волдачек Л. Стратегия управления инновациями на предприятии / Л. Волдачек. — М.: Экономика, 1989. — 254 с
2. Друкер П. Рынок: как выйти в лидеры. Практика и принципы. — М.: Book Chamber International, 1992. — 200 с
3. Закон «Про інноваційну діяльність» // Відомість Верховної Рада України. - 2002 - № 40

4. **Коваль Л.А., Романчук С.А** Розвиток наукової думки про інновації - як предмет особливої трудової діяльності // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, вип. 22, ч.ІІ. – Кіровоград: КНТУ, 2012.– 470 с

5. **Коваль Л. А.** Інноваційна праця: сутність та проблеми подальшого розвитку в Україні //Вісник технологічного університету «Поділля». — 2001. — № 6 (37). — С. 146—148

6. **Колот А.** Інноваційна праця та інтелектуальний капітал у системі факторів формування економіки знань [Текст] / А. Колот //Україна: аспекти праці. – 2007. – № 4. – С. 4-9.

7. **Медынский В.Г.** Инновационный менеджмент: учеб. / В.Г. Медынский. — М.: ИНФРА-М, 2002. — 293 с

8. Золотухин В. И. Основы системы инновационной деятельности предприятия: монография / В.И. Золотухин, О.В. Горбачева. — Симферополь: ДиАйПи, 2009. — 333 с.

9. **Пригожин А. И.** Нововведения: стимулы и препятствия (социальные проблемы инноватики). — М.: Политиздат, 1989. — 270 с

10. Руководство Осло. Рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям // Совместная публикация ОЭСР и Евростата. — 3-е изд.; пер. на рус. яз. — М.: ГУ «Центр исследований и статистики науки», 2006. — 192 с.

11. **Сумець О. М.** Товарна інноваційна політика: навч. посібник/ О. М. Сумець, Є. М. Ігнатова. - К.: "Хай-Тек Прес", 2010. - 368 с

12. **Твисс Б.** Управление научно-техническими нововведениями / Б. Твисс; пер. с англ. науч. ред.К.Ф. Пузыня. — М.: Экономика, 1989. — 217 с.

13. **Фатхутдинов Р.А.** Инновационный менеджмент: учеб. для вузов / Р.А. Фатхутдинов. — М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1998. — 272 с.

14. Хучек М. Инновации на предприятиях и их внедрение. — М.: Луч, 2001.— 283 с

15. **Черненко В.** Інноваційна праця та мотиваційні основи її розвитку // Україна: аспекти праці. — 2007. — № 6. — С. 30—34

16. **Шумпетер Й.** Теория экономического развития. — М.: Прогресс, 1982. — 455 с

Автори

Маціканич Іванна Миколаївна, викладач кафедри менеджменту та бізнесу, ХНЕУ ім. С. Кузнеця (imatsikanych@gmail.com).

Тези доповіді надійшли 09 січня 2017 року. **(Пишіть дату, коли Ви відправили свою доповідь).**

Опубліковано в авторській редакції.

